

Dammaanadda Maaliyadeed iyo nidaamka bulaacada faaruqa

Hay'adaha Haysta Shatiga Nidaamka Daawaynta Biyaha wasakhda ee Dhulka Hoostiisa (SSTS) waxaa looga baahan yahay inay muujiyaan dammaanad maaliyadeed iyagoo u maraya Hay'adda Xakamaynta Wasakheynta ee Minnesota (Minnesota Pollution Control Agency) (MPCA) sida shuruud ka mid ah helitaanka shatiga. MPCA waxay ka heshaa su'aalo badan oo ku saabsan dammaanadda iyo caymiska ay haystaan hay'adaha haysta shatiga SSTS.

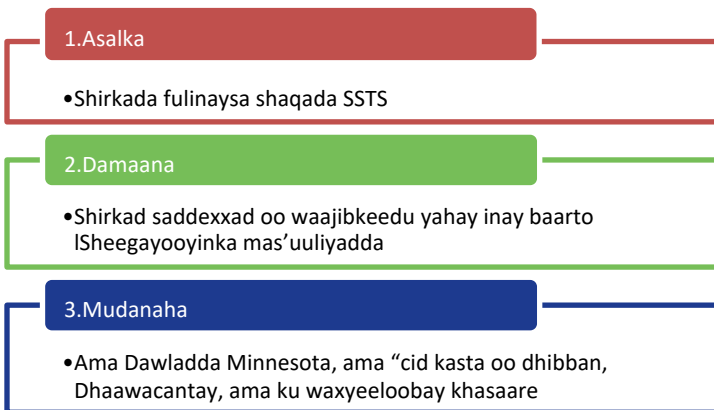
Warqaddan xaqiiqada ah waxay sharaxaysaa waxyaabaha aasaasiga ah ee caymiska Mas'uuliyadda Guud, caymiska dheeraadka ah, dammaanadda SSTS, habka sheegashada, iyo talooyinka loogu talagalay xirfadlayaasha, dadweynaha sheegashada sameynaya, iyo qaybaha dowladaha hoose ee la tacaalaya xaaladaha ku lug leh mas'uuliyadda shaqada SSTS.

Waa maxay caymiska loo baahan yahay?

Hay'adaha haysta shatiga SSTS waa inay bixiyaan shahaado caymis oo muujinaysa \$100,000 oo caymis Mas'uuliyadda Guud ah. Xeerka caymiska Mas'uuliyadda Guud badanaa waxay daboolaan shirkadaha sheegashada dhaawacyada jirka iyo waxyeelada hantida ee ka dhasha alaabooyinka, adeegyada, ama hawlaha shirkadda. Caymiska Mas'uuliyadda Guud ma daboolo dhaawacyada shaqaalaha [employee injuries](#), shilalka gawaarida, magdhaw ciqaabeed, shaqo xumida, ficilada ula kaca ah, ama khaladaadka xirfadeed.

Intaa waxaa dheer caymiska loo baahan yahay shatiga, shirkadaha qaarkood waxay dooran karaan inay haystaan caymis dheeraad ah oo loo yaqaan "Mas'uuliyadda Xirfadeed" ama caymiska "Khaladaadka iyo Dayacaadda." Inkastoo caymiskan aanu ku qasbaneyn MPCA, shirkadaha SSTS badan ayaa raadsada caymiskan dheeraadka ah si loo daboolo mas'uuliyado gaar ah oo aan lagu daboolin siyaasaddooda Guud ee Mas'uuliyadda. Mas'uuliyadda dhaqaale ee la sii daayay, marka la codsado, waa waxa ku jira feylka MPCA, waxaana loogu talagalay inay noqoto matalaadda dhammaan ilaalinta mas'uuliyadda ee shirkadda SSTS ay haysato. Waxaa lagula talinayaa in lala shaqeeyo shirkadaha SSTS ee shatiga haysta marka la sameynayo sheegasho, si caymiska loo go'aamiyo midka ugu habboon ee xaaladda khuseeya. Su'aalaha ku saabsan siyaasadaha caymiska gaarka ah waa in loo gudbiyaa wakiilka ku xusan shahaadada foomka caymiska ee ay bixiso MPCA iyada oo qayb ka ah shuruudaha shatiga.

Jaantuska 1 - Saddexda dhinac ee ku jira qandaraaska dammaanadda SSTS Asalka

Dammaanaddu waa heshiis saddex-geesood ah oo muujinaya ballanqaadka shirkadda dammaanadda inay bixiso macaamiisha (oo ah midka xuquuqda leh) haddii qandaraasleha SSTS (asalka ah) uu ku guuldareysto inuu fuliyo waajibaadka heshiiska ama u hoggaansamo sharciyada iyo xeerarka hoos yimaada ee xakameeya warshadaha.

Dammaanaddu waa shuruud lagama maarmaan ah dhammaan shatiga SSTS.

Hay'ad kasta oo fulisa naqshadaynta, rakibidda, dayactirka, hawlgalka, ama kormeerka SSTS waa inay haystaan dammaanad asalka ah oo ku qoran MPCA. Maadaama dhammaan shatiga looga baahan yahay dammaanad, dhammaan shaqada SSTS ee sharci ah ee ka socota Minnesota waxaa ilaalinaya dammaanad.

Habka Sheegashada

MPCA waxay kula talisaa shakhsiyaadka doonaya magdhow inay marka hore la xiriiraan qandaraaslaha soo dhammeeyay shaqada ka hor inta aysan qaadin wax sheegasho ah. Haddii qandaraaslahu uusan ka jawaabin ama aanu aqbalin mas'uuliyadda waxyeelada, qofka sheegashada sameynaya waa inuu bilaabaa habka sheegashada. Habka sheegashada wuxuu bilaabmaa marka qofka ay dhibaataadu saamaysay uu ka helo faahfaahinta MPCA ee ku saabsan dammaanadda maaliyadeed ee shaqada la qabtay wakhtigaas. MPCA waxay siisaa dadka sheegashada sameynaya macluumaadka xiriirka ee bixiyeyaasha dammaanadda maaliyadeed ee haysta shatiga iyo waxyaabaha aasaasiga ah ee sheegashada ansaxda ah. Sheegashada dammaanadda, qofka sheegashada sameynaya waa inuu u soo gudbiyaa qoran oo ansax ah sheegashada dammaanad bixiyaha isaga oo ka dalbanaya magdhow dhaawaca maaliyadeed, sida ku qeexan Jaantuska 2.

Marka dammaanad bixiye uu helo sheegasho, wakiil sheegasho ayaa dib u eegi doona sheegashada si loo xaqiijiyo ansaxnimadeeda. Dammaanad bixiyaha waa madax-bannaan yahay. Waa in aanu matalin danaha labada dhinac midna. Dammaanad bixiyaha wuxuu ogeysiin doonaa qandaraaslaha sheegashada ka dhan ah ganacsiga oo wuxuu siin doonaa macluumaadka ku saabsan sheegashada ka hor inta aanu weydiisan jawaab. Haddii sheegashadu aanay dhammaystirnayn ama qandaraasluhu uu diido sheegashada, dammaanad bixiyaha wuxuu ka codsan karaa qofka sheegashada sameeyay inuu keeno macluumaad dheeraad ah. Mas'uuliyadda dammaanad bixiyaha waa inuu sameeyo baaritaan cadaalad ah oo ku saabsan sheegasho kasta oo uu helo, wuxuuna go'aamiyaa mid kasta oo ah sheegashooyinka inay yihiin kuwo ansax ah, aan ansax ahayn, ama la diidan yahay. Dammaanad bixiyeyaasha aan si wanaagsan u baadhin sheegashooyinka waa in loo gudbiyaa hay'adda shatiga siisa gobolka, Waaxda Ganacsiga ee Minnesota, si loo baaro:

Waaxda Ganacsiga Minnesota (Minnesota Department of Commerce)

Xarunta Adeegyada Macaamiisha

651-539-1600 | companylic.commerce@state.mn.us

Jaantuska 2 - Waxyaabaha lagama maarmaanka u ah ee sheegashada bonds-ka dammaanadda saxda ah ee SSTS

Caddaynta xadgudubka	Caddeynta dhaawaca
<p>Xaqiiji in fashilka mabda'a uu ku xadgudbayo qandaraas ama xeer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dulucda guud – sheeg maamulaha, lambarka curaarta, taariikhda iyo nooca shaqada ee su'aasha, iyo taariikhda la helay xadgudubka • Sheeko – sharax sida waxa dhacay u jabiyay heshiis ama sharci (xeerka gobolka, xeer hoosaadka, iwm.) • Dukumeentiyada taageeraya – Bixi dukumeenti shaqada laga hadlayo iyo shaqada ogaatay dhaawaca, ku dar warqad, dukumeenti, iyo sawiro ka yimid maamulka deegaanka, Gobolka, ama xirfadle kale oo qeexaya xadgudubyada	<p>Xaqiiji in xadgudubka maamulaha uu sababay cabashada, dhaawaca, ama khasaaraha maaliyadeed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sheeko – sharax sida falalka maamulaha dugsi ay u ahaayeen sababta dhaawaca. Sidee ayuu erayga u dhibay qofka waajibka ah. • Tirada khasaaraha – ilaa xad intee le'eg ayay shaqadu waxyeelaysay qofka waajibka ah? Tusaalooyinka waxaa ka mid ah kharashyada beddelka ama dayactirka ama qiimaha hantida oo la xisaabiyay. • Dukumeentiyada taageeraya – bixinta aasaaska xisaabinta dhaawaca. Tan waxaa ku jiri kara dalabyo, kharashyada adeegga, khidmadaha la-taliyaha, iyo kharashyada kale ee ka dhasha dadaallada lagu raadinayo gargaarka waxyeellada uu sameeyay maamulaha

Haddii sheegashadu aanay sax ahayn ama masuulku uu muran ka keeno

Haddii dammaanad bixiyuhu uu go'aamiyo in sheegashadu aanay sax ahayn, waxa uu diidi doonaa sheegashada. Haddii masuulku uu muran ka keeno sheegashada oo uu diyaar u yahay inuu is difaaco, qandaraaslaha iyo/ama shirkadda dammaanadda waa in dacwad lagu soo oogo si loo helo go'aan maxkamadeed oo ka dhan ah oo la gasbo bixinta. Sheegashooyinka lagu muransan yahay waxaa badanaa lagu xalliyaa maxkamadda isu-hagaajinta (maxkamadda sheegashooyinka yaryar), taas oo leh xad sheegasho oo ah \$15,000. Sheegashooyinka waaweyn waa in lagu keenaa maxkamadda degmada (maxkamadda dacwadda).

Waa maxay doorka hay'adda dawladda hoose?

Barnaamijyada degaanka waxay maamulaan oggolaanshaha SSTS iyo barnaamijyada kormeerka, waxayna haystaan diiwaanno waxayna fuliyaan xeerka. Marka barnaamij degaanka uu ogaado muran u dhexeeya qandaraasle iyo macmiil, barnaamijku waa inuu si hufan oo cad u soo bandhigaa macluumaadka ku saabsan xaaladda. Sida dammaanad bixiyeyaasha, barnaamijyada degaanka uma matalaan danaha labada dhinac, laakiin waxay mas'uuliyad ka saaran tahay inay bixiyaan macluumaadka ku saabsan doorka ay ciyaareen iyo go'amada ay ka gaadheen muranka. Khilaafaadka ku saabsan carrada biyo-mareenka xilliyada qaarkood waa in lagu xalliyo hababka xallinta muranka ee lagu qeexay xeerarka degaanka ama Minn. R. ch. 7082.0700, subp. 5. Dacwad-qaadeyaasha iyo xirfadlayaashu waa inay helaan diiwaannada iyo dukumiintiyada la beddelay si ay u taageeraan sheegashooda ama difaacooda, taas oo ay tahay inay hayaan barnaamijyada degaanka.

Waa maxay doorka MPCA?

Ujeeddada hawlaha fulinta ee MPCA waa in la gaadho u hoggaansanaanta sharciga gobolka, taas oo aad uga duwan go'aaminta masuuliyadda madaniga ah. Hay'adaha dawladda hoose waa kuwa ugu horreeya ee tallaabo fulin sharci ka qaadaan shati bixinta, maaddaama shaqada SSTS ay ku xiran tahay shuruudaha degaanka. MPCA waxay baartaa cabashooyinka qoraalka ah ee leh caddeyn ku filan waxayna haystaan awood ay ku soo rogaan ganaaxyo ama ciqaabo ganacsiyada shatiyeysan iyo shaqsiyaadka shahaadada haysta. Dukumiintiyada fulinta ee MPCA waxaa loo isticmaali karaa baarista sheegashooyinka si loo go'aamiyo caddaynta xadgudubka, laakiin fulinta gobolka lagama maarmaanka maaha si loo sii wado sheegashada dammaanadda saxda ah. Marka fulinta gobolka ay dhacdo, waxaa jira xaddidaadyo ku saabsan isticmaalka dukumiintiyada fulinta labada dhinac ee sheegashada. Dukumiintiyadu ma caddaynayaan masuuliyad dibadda ah, laakiin sidoo kale ma dhaafaan. Tallaabooyinka toosinta ee ay soo jeedisay MPCA caadi ahaan ma daweyaan dhibaataada dacwad-qaadaha. Sidoo kale, marka MPCA aysan qaadin tallaabo fulin, go'aankaas ma dhaafayo kuwa eedaysan masuuliyadda madaniga ah.

Khayraad dheeraad ah

Foomka Bond-ka Dammaanadda Shatiga Ganacsiga

SSTS: <https://www.pca.state.mn.us/sites/default/files/wq-wwists3-22.doc>

Cabashooyinka Waaxda Ganacsiga Minnesota: <https://mn.gov/commerce/consumers/file-a-complaint/>

Maxkamadda Wada-xaajoodka Laanta Garsoorka Minnesota:

<http://www.mncourts.gov/Help-Topics/Conciliation-Court.aspx>

Maxkamadda Degmada Laanta Garsoorka Minnesota: <http://www.mncourts.gov/Find-Courts.aspx>